

هو العليم

شرح و توضیح عالم مُتَهْتِك و جاهل مُتَنَسِّك (2)

شرح دعای ابو حمزہ ثمالی - رمضان المبارک ۱۴۱۴ - مجلس سوّم

بیانات

حضرت آیت الله حاج سید محمد محسن حسینی طهرانی
قدس الله سره

أعوذُ باللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى أَشْرَفِ الْمُرْسَلِينَ
وَ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ
وَ اللَّعْنَةُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ

إلهي لا تُؤدبني بعقوبتيك و لا تمكر بي في حيلتك! من أين لي الخير يا رب و لا يوجد إلا من عندك؟! و من أين لي النجاة و لا تستطيع إلا بك؟! لا الذي أحسن استغنى عن عونك و رحمتك، و لا الذي أساء و اجتراً عليك و لم يرضك خرج عن قدرتك!

بیان چکیده‌ای از مطالب جلسات قبل

در جلسه قبل عرض شد که آنچه ما به دست می آوریم، تمام اینها از طرف خودمان نیست؛ خدا إن شاء الله باید آن بصیرتش را بدهد تا اینکه انسان بحقیقت به آن برسد. خیلی از وقتها است که من وقتی مطلبی را می گویم، می گویم فعلاً این را به عنوان یک اصل موضوعی بپذیرید تا بعد وقتش برسد، و حالا تفصیلش دیر نمی شود، آرام آرام؛ همین قدر بپذیریم و رد نکنیم که بالأخره این چیزهایی که به دست می آید، از طرف خودمان نیست، اینها همه چیزهایی است که از دیگران به ما رسیده است. لذا بی خود فخر نفروشیم، بهتر است احتراممان دست خودمان باشد، گرچه آن را هم از پیش خودمان نیاوردیم؛ اما حالا خیلی تنازل کنیم و به خودمان إرفاق کنیم، مطلب همین است!

و عرض کردیم که امیرالمؤمنین می فرماید: «**قَصَمَ ظَهْرِي صِنْفَانِ؛ عَالِمٌ مُتَهَنِّكٌ وَ جَاهِلٌ مُتَنَسِّكٌ!**» و عرض شد که جاهلی که می آید و در مقابل پیغمبر یا امام می ایستد و اظهار نظر می کند، آن قدر مسئله اش برای امام سخت است که امام می فرماید: «اینها پشت من را شکستند!» یعنی من هر کاری کردم نتوانستم او را درست کنم! پشت شکستن: یعنی عاجز شدن. خود پیغمبر هم می گوید: من عاجز شدم از دست جاهلی که پای منبر این آخوند دو تا کلمه یاد گرفته و از آن آخوند دو تا حرف یاد گرفته است و زیر بار نمی رود؛ نه

^۱ الإقبال بالأعمال الحسنة، ج ۱، ص ۱۵۷، فقره‌ای از دعای ابوحمزه ثمالی. الله شناسی، ج ۱، ص ۲۴۸:

«ای خدای من، ادب کردن مرا از راه گوشمالی و عقوبتت قرار مده! و در راه چاره‌جویی و آزمایشی که از من می‌کنی، با من مکر و خدعه منما! ای پروردگار من، کجا برای من خیر و رحمتی به وجود آید، درحالی که آن خیر و رحمت اختصاص به کان و کانون موجود در نزد تو دارد؟! و کجا برای من نجات و رستگاری امکان‌پذیر می‌باشد، درحالی که راه وصول به آن، غیر مقدور است مگر به وسیله تو؟! نه آن کس که نیکی کند، از عون و کمک و رحمت تو بی‌نیاز می‌باشد؛ و نه آن کس که بدی نماید و بر تو جرئت ورزد و تو را از خودش خشنود نسازد، از ناحیه قدرت و حیطة توانایی تو بیرون شده است!»

سوادش را دارد و نه اینکه حالت قبول دارد!

و در انطباقش با مسائل خودمان عرض کردیم که همین‌ها چه برنامه‌هایی برای آقا پیش آورده بودند، همین‌هایی که آمده بودند و به آقا خط می‌دادند و دستورالعمل می‌دادند که آقا این کار را بکنید، آن کار را بکنید و...؛ اینها جاهل متنسک بودند. خلاصه، این مسائل گذشته برای همه امتحان بزرگی بود! حالا راجع به این مطلب دیگر خیال می‌کنم همان مقدار کافی بود؛ خود رفقا که بهتر از ما این مسائل را می‌دانند، ولی می‌گویند: آقا شما حرف بزن! می‌گوییم: چشم، حرف می‌زنیم، حالا دیگر کم و زیادش با خود شما!

این جاهل متنسک که بی‌سواد بود، پشت پیغمبر را شکست؛ حالا ببینید عالم متهتک چه می‌کند! این که سواد دارد و دو تا کلمه بلد است، چه کار می‌کند!

نافرمانی جاهلان متنسک در سپاه امیرالمؤمنین علیه السلام در جنگ صفین

گفتیم همین‌ها در مقابل امیرالمؤمنین آمدند و آن حضرت را کشتند و دیگر تمام شد! در جریان جنگ صفین، شکست امیرالمؤمنین به خاطر همین جاهل‌های متنسک بود، یعنی همین مسلمان‌هایی که به ظاهر قرآنی تشبث پیدا کردند، مثل همین سنی‌ها. آقا اینها این قدر قرآن می‌خوانند، این قدر حفظ قرآن می‌کنند! ما همین پارسال که مکه مشرف شده بودیم، اینها حلقات قرآن داشتند، حفظ قرآن، تجوید، قرائت و... داشتند؛ در مغازه‌های آنها می‌رفتیم، طرف داشت ادکلن و کراوات می‌فروخت، نوار قرآن گذاشته بود و همین‌طور تواشیح و از این چیزها می‌خواند. خلاصه، یک جا رفتیم کتاب بخریم، دیدیم چیزهایی می‌فروشد که اصلاً زود درآمدیم که بیشتر نمایم! هیچی آقا، هم مجلاتش را می‌فروشد، هم صدای قرآن گوش می‌دهد! اینها این‌طوری و به این کیفیت هستند و به ظاهر قرآن خیلی توجه دارند و نفسشان با همین خواندن قرآن و ظاهر قرآن یک نوع علقه‌ای پیدا کرده است. بعد همین‌ها را می‌بینیم که در جنگ صفین آمدند و در مقابل امیرالمؤمنین ایستادند و هرچه حضرت می‌گوید: «این الآن کاغذ است! این وقتی قرآن بود که در مقابل من واقع نمی‌شد؛ حالا که در مقابل من واقع شد، این شد کاغذ، کاغذ را بزنید و ببندازید!» کلام حضرت این بود؛ اینکه قرآن‌ها را با تیر بزنید، یعنی کاغذ را بزنید! آن قرآنی که در مقابل من واقع بشود آن کاغذ است، قرآن نیست! گفتند: «نه، قرآن را نمی‌زنیم!» آن وقت نباید کمر امیرالمؤمنین بشکنند؟! هجده ماه جنگ و این همه کشتار در آن لیلۃ الهرب که چه اوضاعی بود، و شب‌ها و روزهای دیگرش که بعد از هجده ماه حالا دیگر کم‌کم مسئله به بزنگاه رسیده و نزدیک است که خیمه معاویه برود هوا؛ بعد یک‌دفعه این مسئله پیش می‌آید! آن وقت چه می‌شود؟ دیگر کمر امیرالمؤمنین

الإرشاد، ج ۱، ص ۳۱۶:

«و من ذلك قوله عليه السلام وقد رفع أهل الشام المصاحف و شكَّ فريقٌ من أصحابه و لجئوا إلى المسالمة و دَعَوْهُ إِلَيْهَا: "وَيْلَكُمْ! إِنَّ هَذِهِ حَدِيثَةٌ، و ما يُرِيدُ الْقَوْمُ الْقُرْآنَ لِأَنَّهُمْ لَيْسُوا بِأَهْلَ قُرْآنٍ! فَاتَّقُوا اللَّهَ و امْضُوا عَلَى بَصَائِرِكُمْ فِي قِتَالِهِمْ؛ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا، تَفَرَّقَتْ بِكُمْ السُّبُلُ و نَدَمْتُمْ حَيْثُ لَا تَنْفَعُكُمُ النَّدَامَةُ!"»

می‌شکند! چه کسی آن وسط ایستادگی می‌کند؟ امثال قیس بن سعد بن عباد و مالک اشترها و اینهایی که می‌گویند ما قرآنی را قبول داریم که پیش تو باشد، قرآن جدای از تو را قبول نداریم! اما اینها آن مطلب را می‌گفتند! و آخر هم پیش بردند و ده هزار نفر آمدند و دور امیرالمؤمنین را محاصره کردند و شمشیرها را هم کشیدند و سرکردگی آنها هم اشعث بود، گفتند: «بایستی قضیه خاتمه پیدا بکند!»^۱

هر کدام از ائمه به این افراد مبتلا بودند، اولیای خدا هم همین‌طور بودند و هستند. افرادی که یک مکاشفه می‌بینند و یک حالی برایشان دست می‌دهد و یک مسئله‌ای پیدا می‌شود، اینها می‌خواهند بیایند و نظر خودشان را بر ولیّ تحمیل کنند! و بعد تولید دردسر می‌کنند و زحمت ایجاد می‌کنند. آخر اگر تو یکی از آنها را داری، او صدتای آنها را دارد، او یک میلیاردش را دارد!

من یادم است که ایشان یک روز به یکی از این افرادی که سابق بودند و از دستورات آقا تخطی می‌کردند و حرف‌های نامربوطی می‌زدند، در یک جلسه فرمودند:

آخر مگر شما این حرف‌هایی را که می‌زنی و این حالاتی را که به قول خودت داری، از خانه خاله‌ات آوردی؟! مگر غیر از این است که از اینجا به دست آوردی؟! چطور شد که تا اینجا درست بود، اما از اینجا به بعدش اشتباه است؟!^۲

گوش نمی‌دادند! گوش ندادن یعنی هوس! همه ما همین‌طور هستیم! یک شعر است که حال همه را بیان می‌کند، هر کسی که هست و هر کسی که نیست؛ گفت:

می‌خور که شیخ و حافظ و مفتی و محتسب *** چون نیک بنگری همه تزویر می‌کنند^۱

البته اینها هم تا حدی است، به یکی دو سه کلمه و به یکی دو تذکر داده می‌شود، و وقتی دیده بشود که نه، مسئله این است که آنچه را که من می‌بینم و می‌پندارم باید به آن ترتیب اثر داده بشود، وقتی که این طور است، می‌گوید: خب خدا حافظ شما!

تمایز عملکرد عالم بالله از عالم متَهتک

حالا اگر قرار باشد عالم و آن کسی که فوت و فن دست اوست و آن کسی که فرمول دست او است، این‌طور باشد، این دیگر چه کار می‌کند!

یکی از چیزهایی که من در آقا سراغ دارم این است که ایشان از آن ابتدایی که در نجف رفتند و بعد در مسجد آمدند و...، در بیان حقایق خیلی صریح بودند؛ به این معنا که: نگاه نمی‌کردند جوّ علما چه چیزی می‌گوید؛ روزهای جمعه می‌آمدند بین دو نماز ظهر و عصر می‌ایستادند و برای مردم مسئله می‌گفتند و صریحاً معامله با بانک را رد می‌کردند که ربا است و همه آنها حرام است! سر و صدای مردم بلند شد که آقا چه کار

^۱ رجوع شود به وقعة صفین، ص ۴۷۸ - ۴۹۴.

^۲ دیوان حافظ، غزل ۱۲۹.

کنیم؟! صاف می گفتند: «بروید لبو بفروشید! بنده چه کنم؟!» خلاصه، یک روز به بازار رفته بودند، یکی از همان بازاری‌ها آمد و گفت:

آقا این حرف‌هایی که شما می‌فرمایید، اُحدی از علمای طهران نمی‌زند! اینها کار بانک را تصحیح می‌کنند و بالأخره وضع مردم را درست می‌کنند و جور می‌کنند!

درست می‌کنند، یعنی طرف می‌رود پیش ایشان و می‌گوید: آقا من گرفتارم! می‌گوید: بیا این طوری

برایت قضیه را درست می‌کنم! ایشان می‌فرمودند: «نه، من نمی‌توانم درست کنم، کار من درست کردن نیست!»

یکی از رفقا نقل می‌کرد از قول یکی از آقایان معروفی که در طهران است، می‌گفت:

من از او سؤال کردم: افرادی که پیش شما می‌آیند و خمس حساب می‌کنند، آخر این پول‌هایی که شما می‌گیرید ربا است! او گفت: «آقا چه‌کار کنیم، زندگی ما نمی‌گذرد!»

چون خیلی صمیمی بودند، این را به او گفته بود! از افراد خیلی معروف است، یعنی دستش در خیلی از

جاها هم باز است؛ اگر بیاید توجیه می‌کند و شروع می‌کند این طرف کردن و آن طرف کردن و فرمول درست

کردن، و قضیه را حل می‌کند. کمر پیغمبر را این می‌شکند!

تازه اوّلی هم این طوری که باید و شاید نه، بلکه عالمی که فرمول دستش است و حرف خود پیغمبر را

می‌آورد و بر سر پیغمبر می‌زند! چون این چیزهایی که ما داریم از همین روایات و ادله است؛ از شیطان که

نیاوردیم! اگر بگوییم از شیطان آوردیم، می‌گوید برو آقا!

اینها با موقعیت‌های مختلفی که به دست می‌آورند، مسائل را برای مردم عوض می‌کنند؛ ﴿مَنْ أَلْذِينَ

هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ﴾^۱ قبلاً خدمتتان عرض کردم که این آیه مربوط به همین قضیه است.

شهید ثالث، آقا شیخ محمدتقی برغانی، یکی از عالمان معروف قزوین بود. قزوین در آن موقع یک امام

جمعه‌ای داشت که نماز جماعت را بجا می‌آورد، ایشان در هر جا می‌رفت اصلاً نماز جمعه را تحریم می‌کرد و

می‌گفت: «نماز جمعه اختصاص به زمان پیغمبر دارد!» چه کسی گفته است جمع کردن مردم حرام است؟!

همین آقای امام جمعه کاری برایش پیدا می‌شود و یکی دو هفته طهران می‌رود؛ بعدش این آقا شیخ محمدتقی

شروع می‌کند به خواندن نماز جمعه، بعد که او می‌آید دیگر امامت جمعه این تثبیت می‌شود. طرف می‌گفت:

«من تعجب می‌کنم که یک حکم شرعی چطور در یک هفته از این رو به آن رو شد؟!»

آقا می‌فرمودند:

اغلب کسانی که راجع به عدم اقامه جمعه یا عدم تحقق حکومت اسلامی و قضا و... کتاب نوشتند

افرادی بودند که خودشان در مصدر کار نبودند، و اغلب کسانی که نوشتند کسانی بودند که در

مصدر کار بودند!

^۱ سوره نساء (۴) آیه ۴۶. امام شناسی، ج ۱۰، ص ۴۷:

«بعضی از کسانی که یهودی هستند، کلمات خداوند را از جای خود تغییر می‌دهند و می‌گویند: ما شنیدیم و مخالفت می‌کنیم.»

جداً خدا خودش آدم را نگه دارد! دیگر اِلٰی ما شاء الله خودتان بیشتر از ما امثله و مصادیق آن را دارید!

تأثیر بیان شیوا و علوم ظاهری در وصول به اهداف اهل سعادت و اهل شقاوت

این عالم می‌آید در مقابل امام می‌ایستد و می‌تواند استدلال هم بکند و نطق و بیان هم دارد. اینها ابزاری است که خدا در اختیار طرفین قرار می‌دهد؛ هم اهل سعادت و هم اهل شقاوت. ابزار مسئله‌ای نیست؛ ما کسی از اولیاء که بیان خوب و عالی داشته باشد نداشتیم؛ همین معمولی بودند. اگر دیدی کسی خوب حرف می‌زند ابزار است.

این شریعتی وقتی صحبت می‌کرد، واقعاً سحر می‌کرد! من خودم نوارهای او را گوش می‌دادم، آن موقع می‌دیدم او عجیب منطقی است! چنان یک مسئله را جا می‌انداخت و چنان صورت قضیه را مشوه می‌کرد و برمی‌گرداند که اصلاً این خلق منکوس واقعاً زیر و رو می‌شدند! به نظر من حق داشتند، چون چیزی سرشان نمی‌شد و بیان او خوب بود. شاید خدا یک چنین بیانی را به کسی ندهد، اما به او می‌دهد! او شیطان است و به قول آقای حداد که می‌فرمودند: «شیطان عجیبی بود!» این بیان را خدا به این شیطان می‌دهد. می‌گویند: وقتی آخر الزمان می‌آید، دجال صدا می‌زند که به طرف ما بیایید! و همه آنها می‌روند. همین است دیگر! او با این بیانش همه را می‌کشاند! بیان که دارد، سواد هم که دارد؛ آن سواد را در راه پیاده کردن منویاتش، با آن بیان آمیخته می‌کند و تحویل مردم می‌دهد!

بیان، یک ابزار است، ابزاری برای جذب و جلب قلوب. این علوم هم ابزار است. ابزار: یعنی وسیله‌ای که انسان با آن وسیله بتواند اهدافش را پیاده کند. ما نباید به این ریش و عمامه‌ها نگاه کنیم! خدا می‌داند وقتی که حضرت بیاید، چقدر از این ریش و عمامه‌ها و سرها را باید با بولدوزر بردارند و سوار ماشین کنند و ببرند! اینها کسانی هستند که جلوی حضرت می‌ایستند و مردم را منحرف می‌کنند و با هزار تا دلیل می‌گویند که این مهدی دروغ است، این مهدی کذاب است، این جزء آن مهادی‌ای است که به دروغ می‌آمده و ادعا می‌کرده است! خب مردم هم گول می‌خورند. آن کسانی از رهبان و قسیسیون و کشیش‌ها و به اصطلاح اخبار یهود و... که یهود و نصاری را فریب می‌دادند، اینها افرادی بودند که پیغمبر را غیرموجه جلوه می‌دادند و می‌گفتند: این او نیست، او پدرش کسی دیگر است و...! خلاصه کم می‌کردند، زیاد می‌کردند و....

برخی از مصادیق علماء سوء در روایت: «هُم أَضْرُّ عَلَى ضُعْفَاءِ شِيعَتِنَا مِنْ جَيْشِ يَزِيدٍ!»

من یک دفعه در یک جا گفتم که اگر قرار باشد بر اینکه بگویند باید قضیه تکثیر نسل در مملکت انجام بشود؛ یا الله، آخوندها بیایید! همین شخصی که الآن دارد به هر سوراخ و سنبه‌ای می‌زند که یک روایت پیدا کند که آن را علم کند، همین شخص می‌افتد دنبال اینکه روایتی برای تکثیر نسل پیدا کند؛ آن وقت تمام این روایت‌های ما دیگر سنددار می‌شوند و دیگر همه معتبر می‌شوند و همه حجّت می‌شوند و همه مستدل می‌شوند!

و دیگر صحبت‌ها می‌شود و منابر و سخنرانی‌ها و...! «و هُمْ أَضْرُّ عَلَى ضُعْفَاءِ شِيعَتِنَا مِنْ جَيْشِ يَزِيدٍ»^۱

اینها هستند! همین‌ها، همین‌هایی که دارند کتاب می‌نویسند و دارند احکام خدا را برمی‌گردانند!

صبح چند روز پیش بود که یکی آمد و مقداری از سخنرانی آقای را تعریف می‌کرد، دیدم که اصلاً این اهل جهنم است! آخر تو داری یک چیز به این واضحی را انکار می‌کنی؟! در قضیه ارث، آقا صراحتاً دارد می‌گوید که چه کسی گفته است ارث مرد بیشتر از زن است؟! عجب! امیرالمؤمنین دارد می‌گوید: **وَأَمَّا نَقْصَانُ حُظُوظِهِنَّ فَمَوَارِيثُهُنَّ عَلَى الْأَنْصَافِ مِنْ مَوَارِيثِ الرِّجَالِ**؛^۲ «در ارث داریم که قسمت رجال بیشتر است.»^۳

می‌گوید: نه آقا جان، در بعضی جاها مرد بیشتر است، در بعضی جاها مساوی، در بعضی جاها هم زن بیشتر است! آن وقت برای آنجایی که زن بیشتر است مثال می‌زند که اگر کسی بمیرد و یک پسر و یک دختر داشته که این پسر و دختر قبل از خودش مرده بودند، نوه‌های اینها سهم پدر و مادر خودشان را می‌گیرند، حالا اگر نوه پسر و دختر باشد و نوه دختری پسر باشد، آن وقت نوه دختری بیشتر از این نوه پسر می‌برد؛ مثل اینکه کسی پدرش بمیرد و یک ریال ارث برایش بگذارد، آن یکی پدرش بمیرد و دو ریال برایش بگذارد، به خاطر پدرش به این زیاد رسیده است، اینکه چیزی ندارد! این تحریف است! حالا در همان جا اگر پسر و دختر بودند، پسر دو برابر می‌برد؛ چرا این را نمی‌گویی؟! چرا داری قضیه را پنهان می‌کنی؟! «و هُمْ أَضْرُّ عَلَى ضُعْفَاءِ شِيعَتِنَا مِنْ جَيْشِ يَزِيدٍ!»

^۱ الاحتجاج، طبرسی، ج ۲، ص ۴۵۸؛ ولایت فقیه در حکومت اسلام، ج ۲، ص ۹۴:

«عن أبي محمد العسكري عليه السلام: "و هُمْ أَضْرُّ عَلَى ضُعْفَاءِ شِيعَتِنَا مِنْ جَيْشِ يَزِيدَ عَلَى الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَصْحَابِهِ، فَإِنَّهُمْ يَسْلُبُونَهُمُ الْأَرْوَاحَ وَ الْأَمْوَالَ."»

و این دسته از علماء، ضررشان برای ضعیفای شیعیان ما از لشکر یزید بر حسین بن علی علیه السلام و أصحاب آن حضرت بیشتر است؛ زیرا لشکریان یزید، جان‌ها و اموال آنها را گرفتند، اموال را غارت کردند و جان‌ها را از بدن‌ها بیرون کشیدند.

و هُوَ لَا عِلْمَاءَ السَّوِّءِ، النَّاصِبُونَ، الْمُتَشَبِّهُونَ بِأَنَّهُمْ لَنَا مَوْلُونَ وَ لِأَعْدَائِنَا مُعَادُونَ، وَ يُدْخِلُونَ الشُّكَّ وَ الشُّبُهَةَ عَلَى ضُعْفَاءِ شِيعَتِنَا، فَيُضِلُّونَهُمْ وَ يَمْنَعُونَهُمْ عَنِ قَصْدِ الْحَقِّ الْمُنْصِبِ.

اما اینها علماء سوء هستند که با جان‌ها و روح‌های مردم بازی می‌کنند، اینها با عدالت و شخصیت و شرف و انسانیت انسان بازی می‌کنند، اینها ایمان و ایقان را از مردم می‌گیرند، اینها رابطه بین خلق و خدا را از بین می‌برند. این علماء سوء که دشمنان ما هستند، خودشان را به صورت موالیان و نزدیکان ما در می‌آورند و به مردم جلوه می‌دهند که آنها با ما موالی هستند و با دشمنان ما دشمن‌اند. آن وقت شک و شبهه بر ضعیفای شیعیان ما وارد می‌کند و قلوب شیعیان ما را دچار شک و شبهه کرده، آنها را گمراه می‌کنند، و از پیمودن راه حق باز می‌دارند، آن راه حقی که انسان را به مقصد و کمال می‌رساند.

^۲ نهج البلاغه، ج ۱، ص ۱۲۹، خطبه ۷۶. حیات جاوید، ص ۱۸۵:

«و اما نسبت به نقصان نصیب و حظ ایشان، باید گفت: میراث آنها از متوفی، نیمی از میراث مردان است.»

^۳ وسائل الشیعة، ج ۲۶، ص ۹۳.

^۴ جهت اطلاع از احکام ارث اولاد، رجوع شود به وسائل الشیعة، ج ۲۶، ص ۹۱ - ۱۴۳، أبواب میراث الأبوین و الأولاد.

آقایانی که روز بیست و سوم می فرمودند که یکی از سلب توفیقات این است که انسان نسبت به علماء بدبین می شود؛ علماء مراد است، نه «**أَضْرُ عَلَى ضَعْفَاءِ شِيعَتِنَا**»! بله، کسی که به علماء بی احترامی بکند، خدا توفیقش را سلب می کند و چنین و چنان می کند؛ اما انسان باید مانند کوه در برابر این بی دین ها و بی وطن ها و خائنین به خدا و خلق بایستد! امیرالمؤمنین دارد می گوید: «عقل زن کمتر از عقل مرد است!»^۱ آن آقا دارد می گوید که ای آقا، این حرف ها چیست؟! نهج البلاغه دارد می گوید: «ایمان زن از مرد کمتر است!»^۲ آن وقت اینها چطور حساب می کنند؟ می گویند: نه خیر، ایمان زن بیشتر است! چون زن نه سالگی به تکلیف می رسد و مرد در پانزده سالگی! آن وقت یک جدولی درست می کنند که زن در ماه ده روز عادت است و ضرب در سه کنید و ضرب در شش کنید و یک حرف های مسخره می زنند که اصلاً **يَضْحَكُ بِه التَّكْلِی**! این حرف ها را شما داری برای چه کسی می زنی؟! داری هیزم برای چه کسی می آوری؟! برای چه کسی داری این قضیه را می گویی؟! علی می آید در جلویت می ایستد و می گوید: آیا خطبه من: «**وَأَمَّا فَلَانَةٌ فَقَدْ أَدْرَكَهَا ضَعْفُ رَأْيِ النِّسَاءِ**»^۳ معنایش این است؟! اگر قرار باشد بر اینکه هم زن و هم مرد هر دو ناقص باشند، پس چرا حضرت می گوید: «**ضَعْفُ رَأْيِ النِّسَاءِ**»؟! خب بگوید **ضَعْفُ رَأْيِ الرِّجَالِ**! شما داری نور چراغ را انکار می کنی! آقا ما خودمان در زندگی داریم می بینیم که عقل ندارند، چه چیزی را داریم انکار می کنیم؟! حالا بگذریم. اینها در روز قیامت نیاز به جواب دارد، آدم باید از عهده بر بیاید! به خدا قسم می دانند و دارند این کار را می کنند! والله العظیم اینها می دانند و دارند این کار را انجام می دهند! منتها این حرف ها را چه کسی می فهمد و چه کسی ادراک می کند؟ آن کسی که وقتی نگاه به چشمش می کند، تا ته قضیه را می خواند! حرف خیلی قشنگ است، حرف خیلی خوب است؛ ولی حرف شناس کجاست؟!

^۱ نهج البلاغه، ج ۱، ص ۱۲۹، خطبه ۷۶:

«**وَأَمَّا نَقْصَانُ عَقُولِهِنَّ فَشَهَادَةُ أَمْرَاتَيْنِ كَشَهَادَةِ الرَّجُلِ الْوَاحِدِ**»

حیات جاوید، ص ۱۸۵: «و اما درباره ضعف عقول آنها، همین بس که شهادت دو زن در حکم شهادت یک مرد پذیرفته می شود.»

^۲ نهج البلاغه، ج ۱، ص ۱۲۹، خطبه ۷۶.

^۳ نهج البلاغه (عبد، ج ۲، ص ۴۸؛ الاحتجاج، ج ۱، ص ۱۶۹، با قدری اختلاف در مصادر؛ امام شناسی، ج ۱۰، ص ۹۳:

«و راجع به عایشه در کنز العمال* بدین عبارت است که: «**وَأَمَّا عَائِشَةُ فَقَدْ أَدْرَكَهَا رَأْيُ النِّسَاءِ، وَ شَيْءٌ كَانَ فِي نَفْسِهَا عَلَى يَغْلَى فِي جَوْفِهَا كَالرَّجُلِ؛ وَ لَوْ دُعِيَتْ لَتَنَالَ مِنْ غَيْرِي مَا أَنْتَ بِه إِلَيَّ، لَمْ تَفْعَلْ! وَ لَهَا بَعْدَ ذَلِكَ حُرْمَتُهَا الْأُولَى، وَ الْحِسَابُ عَلَى اللَّهِ؛ يَعْفُو عَمَّنْ يَشَاءُ، وَ يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ!**»

و اما عایشه را از یک سو رأی زنانگی درگرفت، و از سوی دیگر چیزی که در نفس او بر علیه من بود و در شکم او مانند دیگ جوش می زد و در غلیان بود؛ و اگر او را دعوت می کردند که این کاری را که با من کرد، با احدی دیگر غیر از من بکند نمی کرد!

ولیکن ما حُرْمَتِ أَوْلِيَةٍ او را نگاه داشتیم، و حساب بر خداست؛ هر که را بخواهد ببخشد و هر که را بخواهد عذاب کند.»

* کنز العمال، ج ۱۶، ص ۱۸۶.

عدم ادراک عقل نسبت به مصالح واقعی دستورات اولیاء الهی

ما می‌رویم پیش آقا و خب از این فرمول‌ها هم که بلدیم، هرچه آقا می‌گویند مسئله از این قرار است، اما طبق روایات و این مسائلی که در پیش داریم خلاف در می‌آید! نه خیر! من در جلسه ایام ماه صفر پارسال، یکی از مسائلی که مطرح کردم این بود که سنت ائمه مو گذاشتن بود و طبق روایات موی بلند می‌گذاشتند؛^۱ ولی آقا می‌گویند مو را بزینید!^۲ سنت این بود و این همه روایت داریم که پیغمبر چطور بود، امام سجّاد چطور بود، امام رضا وقتی که داشت مشهد می‌آمد، آنهایی که در نیشابور از حضرت روایت نقل کردند، گفتند: وقتی کجاوه آمد حضرت را دیدیم که موهای بلند او چطور بود! چه شد، اینکه می‌فرماید: «**ولایة علی...**» این حرف‌ها را می‌گیرید، اما این یکی را می‌گویید نه، دروغ است، آن یکی درست است؟! همان کسی که آن را نقل کرده، این را هم نقل کرده است! و شاید زمان حضرت بیاید و حضرت بگوید مویتان را بگذارید و بلند کنید! در مورد حضرت علی سنت بود! اکثر مورخین کربلا می‌گفتند: جوانی آمد مویش کجا بود! اباالفضل این‌طور بود! اما آقا می‌گویند: مویتان را بزینید! حالا چیزهایی در ذهنمان می‌رود، مثلاً قرتی‌بازی و این حرف‌ها که خب کم و بیش هست؛ اما ممکن است قضیه دیگری باشد و ما نفهمیم! آیا باید بیایم چون و چرا کنیم و این قلت کنیم؟! ما خیلی کارمان خراب‌تر است! حالا اینکه چیزی نیست! ما در مسائل اعتقادی می‌آییم این قلت می‌کنیم! مسائل اعتقادی خیلی مهم است و انحراف از آنجا پیدا می‌شود، آنجا می‌آییم این کارها را انجام می‌دهیم!

تبیین حجّیت عقل در وصول به ولیّ الهی و در پذیرش دستورات

عقل ما نمی‌تواند به مطالبی که بزرگان مطرح می‌کنند برسد و در حجّیت ساقط است! حجّیت عقل برای رساندن انسان است به ولیّ، نه ادامه و سلوک استمراری سالک، آنجا عقل نمی‌تواند برسد و عقل نمی‌تواند مصالح جزئی را ادراک بکند؛ به‌خاطر اینکه اگر یکی از آن مصالح مصالح عالم شهادت باشد، نهصد و نود و نه تای آن مصالح عالم غیبت است؛ آن را چه کار می‌کند؟! آیا عقل شما به ما یقع اطلاع دارد؟! آیا عقل شما به ما وقع اطلاع دارد؟! آیا عقل شما به آنچه که فعلاً در ضمیر شما می‌گذرد مطلع است؟! آیا شما الآن نفس و ضمیر خودتان را آن‌چنان که باید و شاید وجدان کرده‌اید، مشکلات خودتان را می‌دانید، نقایص خودتان را می‌دانید، نقاط ضعف خودتان را می‌دانید؟! اگر می‌دانید پس چرا آمده‌اید؟!!

به عبارت دیگر، چون ما خلط بین تخیل و وهم و عقل می‌کنیم، در اینجا عقل راه ندارد؛ اگر این خلط نبود، حجّیت عقل سرجایش بود. ما خیال می‌کنیم وقتی این دلیل، این کبری، این صغری و این نتیجه آمد،

^۱ الکافی، ج ۶، ص ۴۸۵ و ۴۸۶؛ من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۲۹.

^۲ راجع به روایاتی که دستور به کوتاه کردن موهای سر می‌دهند رجوع شود به الکافی، ج ۶، ص ۴۸۴.

بنابراین باید این کار را انجام داد؛ در حالی که یکی از اینها جنبه تخیلی یا جنبه وهمی داشته و عقلی نبوده است، آن وقت می‌آییم در مقابل آقا می‌ایستیم که نه خیر آقا، کت بلند در این زمان اشکال دارد، مردم الآن بد می‌گویند؛ می‌دانم عمامه گذاشتن برای من قطعاً خلاف مصلحت است، هر چه آقا می‌گویند آقا باید عمامه بگذاری، می‌گویم نه خیر آقا، الآن عمامه گذاشتن برای من و برای موقعیت من خلاف است و دلیل هم می‌آورد، یعنی پیش خودش دلیل می‌آورد که این طور، آن طور، وضعم و موقعیتم چه می‌شود و الآن بهتر می‌توانم کار کنم، الآن من این طور هستم، من آن طور هستم! آقا می‌گویند نمی‌شود، آیا می‌توانیم بگوییم عقل در اینجا راه دارد؟! آنچه را که او در پس پرده می‌بیند، این نمی‌بیند و چون نمی‌بیند نمی‌تواند عقل را در اینجا بیاورد.

عقل برای رساندن به دست ولی است، اما برای ادامه اش چه؟! آیا دیگر کافی است، پس دیگر نیازی به آمدن نزد ولی نیست! شما می‌گویید عقل در هر موردی تشخیص داد که عمل بکند، کافی است؛ من می‌خواهم این را بگویم که درست است عقل کافی است، اما عقلی در کار نیست! عقل حجیتش از بین نمی‌رود، ولی عقلی در کار نیست؛ خلط بین وهم و تخیل و بین عقل است! و اصلاً سلوک یعنی تعبد! آن علمی که الآن شما به مرام آقا دارید، آیا علم تفصیلی است یا اجمالی است؟! تفصیلی که نیست، اجمالی است. به خود حجیت کلام ایشان و به خود حجیت شخص ایشان، ما تفصیلاً علم داریم؛ اگر علم نداشتیم که [کاری نمی‌توانستیم بکنیم!] چون برگشت حجیت اجمالی همیشه به تفصیل است و هر اجمالی باید برگشتش به تفصیل باشد، و حجیت بالعرض حجیتش بالذاتی است.

برگشت حجیت اجمالی کلام راوی به حجیت تفصیلی قول معصوم

چرا ما کلام راوی را قبول می‌کنیم؟ به خاطر اینکه این راوی حکایت از قول معصوم می‌کند؛ آیا ما الآن می‌دانیم که این راوی درست می‌گوید؟ نه، حجیت که ندارد! اما بالاجمال می‌دانیم چون معصوم این راوی را حجّت قرار داده است، بنابراین قول این هم حجّت می‌شود. حجّت راوی برگشتش به چیست؟ چون قول معصوم برای ما تفصیلاً حجّت است، این ابوبصیر هم برای ما حجّت می‌شود، والا ما چه می‌دانیم که ابوبصیر راست می‌گوید یا دروغ می‌گوید؟! عمل به کلام ابوبصیر از این نظر حجّت است که حکایت از قول امام صادق می‌کند؛ والا ابوبصیر کیست؟! هزار تا مثل ابوبصیر هم ممکن است باشند؛ خب من هم یکی، او هم یکی، چه فرقی می‌کند؟!

آمدن نزد ولی خدا با علم تفصیلی و تبعیت از او با علم اجمالی

آمدن پیش ولی، دلیل می‌خواهد، اینجا دیگر اجمال بر نمی‌دارد؛ متها هر کسی بنابر سعه و ادراک خودش مکلف است. شاید آن ادله‌ای که برای شما در حجیت شخصیت ولی اقامه شده است، آن ادله برای من کافی نباشد؛ خب نباشد، من باید دنبال دلیل بروم، حالا خواب است، مکاشفه است، الهام است، حشر و نشر است،

برخورد است، بالأخره به نحوی باید برای انسان حجّیت تمام بشود و باید علم تفصیلی پیدا بکنیم. حالا علم تفصیلی پیدا کردیم و گفتیم سمعاً و طاعتاً، یک جا برخورد می کند، نمی فهمیم. آیا شما در مواردی که از ولی اطاعت می کنید علم تفصیلی به مصالح و مفاسد دارید؟! ندارید؛ از صدتا، ده تایی آن را ندارید! باید تعبّد کنید؛ این می شود علم اجمالی! اجمالاً می دانیم درست است، تفصیلاً نمی دانیم.

آن عقل آمد ما را به ولی رساند، عقل آمد حجّیت رسالت پیغمبر را برای ما تمام کرد و ما مسلمان شدیم؛ حالا پیغمبر به ما دستور می دهد، عقل ما نمی رسد. می گویم: چون عقل تا به حال حجّیت داشت، از این به بعد هم باید حجّیت داشته باشد! اینجا کار خراب می شود! چطور ممکن است آن عقلی که در اصل گرایش و تبعیت از رسول اکرم حجّیت داشت، در اینجا حجّیتش را از دست بدهد؟! نه جانم، حجّیتش را از دست نداده است، جایش اینجا نیست! بله، اگر تو عقل داشتی باز هم حجّت بود؛ تو عقل نداری، عقل تو تا یک محدوده جلو آمد، بیش از آن مقدار نمی آید و می گوید: در حیطة من نیست! مثل اینکه شما از چشمتان توقع شنیدن داشته باشید! چشم برای دیدن است و گوش برای شنیدن است؛ از گوش باید کار گوش و از چشم کار چشم را توقع داشت!

همان عقل اول، ما را وادار به تبعیت اجمالی می کند و می گوید: چون او حق است و کلامش کلام باطل نیست و ادراکش ادراک ظاهر نیست بلکه ادراک غیب است، پس بدان یک جای این یقین تو خراب است! ما در منظونات می رویم درمی افسیم، حالا چه برسد به یقینات! این یقین تو یک جایش خراب است! یا باید دست از آن علم تفصیلی برداری؛ که اگر دست از یک مطلب برداشتی و گفتی: در اینجا دست بردار و در بقیة جاها پذیر، عقل می گوید: این که نشد! وقتی که ملاک تبعیت ملاک واحد باشد، اگر بخواهی یک جا دست برداری، ریشه همه آن را خراب می کند! چون او می گوید: به همان ملاکی که من تا به حال به تو دستور می دادم، این دستور هم با همان ملاک است، دو ملاک که نشده است! ملاک، اطلاع بر نفس الامر و مصالح است، که از ما غایب است؛ این ملاک که در اینجا تغییری نکرده است. مثل کسی که بگوید: آقا ما از قرآن، این یک آیه را قبول نداریم و بقیه را قبول داریم؛ پس تو هیچ چیز را قبول نداری! چون این یک آیه به همان ملاکی برای ما حجّیت دارد که بقیة آیات حجّت است. به همان ملاکی که می گوید: ﴿وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَّكُمْ﴾^۱ و شما صوم را مفترض می دانید، به همان آیه ﴿الرِّجَالُ قَوُّمُونَ عَلَى النِّسَاءِ﴾^۲ آمده است؛ اگر تو می خواهی منکر

^۱ سوره بقره (۲) آیه ۱۸۴. انوارالملکوت، ج ۱، ص ۵۷ تعلیقه:

«والبته بی تعلّل روزه داشتن شما را بهتر خواهد بود.»

^۲ سوره نساء (۴) آیه ۳۴. رساله بدیعه، ص ۳۹:

«مردان بر زنان به واسطه برتری ای که خداوند یکی را بر دیگری داده است، قیومیت دارند.»

این بشوی، پس منکر ﴿وَأَنْ تَصُومُوا﴾ هم بشو، منکر ﴿وَلَهُ عَلَى النَّاسِ حِجُّ آلِ بَيْتٍ﴾^۱ هم بشو! چون همه از یک مبدأ آمده است.

حالا در مشکوکات و منظونات که بماند؛ در یقیناتمان نسبت به اوامر استاد چه کنیم؟ وقتی که یقین است، اگر ما یقین به خلاف داریم و استاد امر به مسئله‌ای می‌کند، آیا باید بگوییم بی‌خیال، هر چه یقین است؟! و ما در این زمینه روایات بسیاری داریم:

اگر مطلبی را از ما نمی‌فهمید، نگوید نیست، این را بگذارید و علمش را به ما واگذار کنید.^۲ علمش را واگذار کنید، یعنی تو نمی‌فهمی؛ اگر عقل داشتی می‌فهمیدی! یعنی برو انجام بده! این قدر آدم باش که بالأخره کار را کرده باشی! مرحوم شیخ هم در آن قسمت آخر رسائل، نظایر هم‌چنین روایاتی را آوردند: اگر دیدید روز است و ما می‌گوییم شب است، مصلحتی در آن است؛ و امثال ذلک.^۳ اینها همه یک مناط و یک ملاک دارد و آن این است که اصلاً سلوک یعنی علم اجمالی؛ تعبد یعنی علم اجمالی.

آن عُمَری که پیش پیغمبر آمد و گفت که من هیچ‌وقت شک نکردم غیر از این مورد که پیغمبر گفت می‌رویم و مکه را فتح می‌کنیم، آمدند مکه و برگشتند و مکه را فتح نکردند! عجب! خب این خلاف درآمد! پیغمبر گفت: «گفتم امسال ولی نگفتم در اینجا!»^۴ او دارد با همین اسباب ظاهر با پیغمبر عمل می‌کند؛ از یک طرف می‌بیند پیغمبر است و خب قبول دارد، از یک طرف می‌بیند که این حرفش با این اسباب ظاهر خلاف درآمد؛ لذا می‌گوید: این یکی را قبول نداریم و کنار می‌گذاریم!

انسان چون در گیرودار نفس اماره و هوی است، نفس اماره مسائل را به نفع خودش توجیه می‌کند؛ اینجا است که یک‌دفعه در مقابل هم قرار می‌گیرند!

^۱ سوره آل عمران (۳) آیه ۹۷. امام شناسی، ج ۶، ص ۵۰:

«و از برای خدا بر عهده مردم است که کسانی که راه تمکّن و طریق قدرتی برای رفتن به خانه خدا را دارند، حجّ خانه او را انجام دهند.»

^۲ رجوع شود به الکافی، ج ۱، ص ۴۰۱؛ بحار الأنوار، ج ۲، ص ۱۸۶، باب فیما جاء أنّ حدیثهم صعبٌ مُستصعبٌ.

^۳ فرائد الأصول، ج ۲، ص ۸۱۱.

^۴ تاریخ الإسلام، ذهبی، ج ۲، ص ۳۷۱: «... فقال عُمَرُ: وَاللَّهِ مَا شَكَّكْتُ مِنْذُ أَسَلَمْتُ إِلَّا يَوْمَئِذٍ، فَأَتَيْتُ النَّبِيَّ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ [و] سَلَّمْتُ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَسْتُ نَبِيَّ اللَّهِ؟ قَالَ: «بَلَى!» قُلْتُ: أَلَسْنَا عَلَى الْحَقِّ وَ عَدُّنَا عَلَى الْبَاطِلِ؟ قَالَ: «بَلَى!» قُلْتُ: فَلِمَ تُعْطَى الدُّنْيَا فِي دِينِنَا إِذَا؟ قَالَ: «إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ وَ لَسْتُ أَصْصِيهِ وَ هُوَ نَاصِرِي!» قُلْتُ: أَوْ لَسْتُ كُنْتُ تُحَدِّثُنَا أَنَا سَنَأَتِي الْبَيْتَ فَنَطُوفُ حَقًّا؟ قَالَ: «بَلَى، أ فَأَخْبَرْتُكَ أَنَّكَ تَأْتِيهِ الْعَامُ؟» قُلْتُ: لَا! قَالَ: «فَأِنَّكَ آتِيهِ وَ مُطَوِّفٌ بِهِ.»

تفسیر القمی، ج ۲، ص ۳۱۲: «... وَ رَجَعَ سَهَيْلُ بْنُ عَمْرٍو وَ حَفْصُ بْنُ الْأَحْنَفِ إِلَى قُرَيْشٍ فَأَخْبَرَهُمْ بِالصَّلْحِ، فَقَالَ عُمَرُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَمْ تَقُلْ لَنَا أَنْ نَدْخُلَ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ وَ نَحْلِقَ مَعَ الْمُحَلِّقِينَ؟! فَقَالَ: «أُ مِنْ عَامِنَا هَذَا وَ عَدَّتْكَ؟»»

اعتراض و تمرد برخی علماء متهتک در مقابل اولیاء الهی

عالم متهتک عالمی است که در مقابل ولیّ قرار می‌گیرد و می‌گوید: باید این‌طور باشد، باید آن‌طور باشد!

من یک روز به آقا عرض کردم: بعضی از علما از شاگردان شما به اجازه شما برای ملاقات با یکی از مراجع به مسافرت رفتند؟ ایشان فرمودند:

نه‌خیر، ایشان فقط آمد از من خداحافظی کرد و گفت: «شما مطلبی نداری که به آن مرجع بگویم؟» و من گفتم که این مطالب هست.

آقا دارد قضیه دو روز بعدش را می‌بیند، اما تو این را نمی‌بینی؛ آقا دارد اوضاع و احوال را می‌بیند، اما تو نمی‌بینی، تو فقط نگاه می‌کنی به اینکه ای وای، اسلام از دست رفت، به داد اسلام برسید! قیّم اسلام اینجا نشسته است!

امام حسن نشسته است و می‌گوید: من می‌خواهم با معاویه صلح کنم! به تو چه مربوط است، مگر تو دینت بیشتر از من است؟! تو داری می‌آیی به امام حسن دستور می‌دهی بلند شو بچنگیم؟! به تو چه مربوط است؟! دارد می‌گوید: من می‌خواهم با معاویه صلح کنم و اصلاً می‌خواهم پشت سر معاویه بایستم و نماز بخوانم و من اصلاً می‌خواهم به معاویه اقتدا کنم و از او تقلید کنم!! به تو چه مربوط است!؟

این شخصی که مطرود شد علتش همین بود؛ عالم متهتک بود، جاهل نبود! با مسائلی که برایش پیدا شده بود و چشمش باز شده بود، حربه دستش بود، انکشافاتی برایش شده بود و حربه داشت. از نجف می‌آمد کربلا و پشت سر آقای حدّاد نماز می‌خواند، می‌گفت: «من هفته‌ای یک دفعه کربلا می‌آیم تا نمازی بخوانم.» پنجشنبه می‌آمد و جمعه هم برمی‌گشت. می‌آمد و یک دفعه می‌دید که اتفاقاً یکی از آنهایی که آقای حدّاد اصلاً نمی‌خواست به او نگاه کند و از آن معاندین آقای حدّاد بود، آنجا است! این ناجنس در دستگاه آقای حدّاد می‌آمد که ببیند و حرفی از آقای حدّاد در بیاورد، بعد برود در مجلس علم کند و بر علیه او حرف جمع کند و... و بسیاری از اوقات می‌شد که می‌افتاد جلو و آقای حدّاد پشت سرش اقتدا می‌کرد، و این شخص عصبانی می‌شد! خودش به من گفت که:

یک روز از نجف به عشق نماز آمدم در منزل آقای حدّاد، دیدم آقای حدّاد دارد به شیطان اقتدا می‌کند! (دروغ هم نمی‌دید، واقعاً می‌دید، اصلاً می‌دید که شیطان آمده است! صورت برزخی او برایش روشن بود و راست هم می‌گفت) و او ایلا! رفتم از آشپزخانه چاقو آوردم تا در شکم این بزنم! (جدی می‌گفت، یعنی قصد داشت!) اما همین‌که دستم با آن کارد کذایی بالا رفت، یک‌دفعه آقای حدّاد نگاهی به من کرد که خجالت نمی‌کنشی! دیگر دستم سست شد و کارد از دستم افتاد و دیگر اصلاً نماز نخواندم!

کنار رفت و رنگش زرد و سفید شد! داشت می‌زد و آن بدبخت را می‌کشت! قصدش جدی بود! بعد آقای حدّاد گفت: «به تو چه مربوط است، مگر تو قیّم من هستی!!» آقا، خب می‌مردی اگر می‌ایستادی؟! اگر

آقای حدّاد بخواهد جهنّم برود، تو با او نمی‌روی! حالا فرض کن ما از همه بالاتر، اصلاً من دلم می‌خواهد که بروم جهنّم! نه خیر آقا، نمی‌شود! آنجا برای شما، اینجا برای ما؛ حورالعینش برای ما، آن آتشش برای شما!

رمز سلوک یعنی تعبّد سالک به دستورات امام و ولیّ الهی

اینها خیلی دقیق است؛ اینها رمز سلوک است! اینها چیزهایی است که چون من از گوشه و کنار یک حرف‌هایی می‌شنوم، این حرف‌ها را مطرح می‌کنم. اگر کسی به شما گفت رمز سلوک چیست؟ اینها است! اینکه چه می‌کند، نباید برای سالک مسئله باشد؛ اینکه چه می‌خواهد و این کجا است، باید برای ما مسئله باشد! [نعوذ باللّه] امام حسین می‌خواهد جهنّم برود، ما هم می‌رویم، بهتر هم است، گرم‌مان می‌شود؛ می‌خواهم بروم به کوفه، بسم الله؛ می‌خواهم بروم یمن، بسم الله؛ می‌خواهم کشته بشوم، یا علی؛ می‌خواهم زنده بمانم، یا علی؛ می‌خواهم بروم زن بگیرم، به‌به چه بهتر؛ می‌خواهم طلاق بگیرم، برو؛ و هر کاری! بودن زیر چادر امام حسین مسئله است و این مهم است! اینکه چه کار می‌کند، به من چه مربوط است، خودش می‌داند!

عالم متهتک می‌آید و می‌گوید: نه، بودند را قبول ندارم، نگاه به کارت می‌کنم؛ کارت نباید خلاف باشد! اگر کار تو خلاف باشد می‌آیم جلوی آن را می‌گیرم! لذا اینجا است که قضیه اختلاف طریق در این مسئله پیدا می‌شد! مسئله همین می‌شود که آقای حدّاد می‌فرمایند: «آن عالم میوه خام و نرسیده‌ای بود که از درخت افتاد!» خیلی تأسّف خوردم، شخصی با این همه کذا و کذا این‌طور می‌شود؛ اما یک آدم بی‌سواد، انگار نه انگار، هر جا آقا بود ما هستیم، ما هیچ چیزی سرمان نمی‌شود! حالا چه کسی علمش بیشتر است؟! علم به کتاب است؟! خب علمش باعث آن می‌شود!

اللّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ